

Ο νόμος 3500/2006 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και τα ειδικότερα θέματα του

Των Λεμονιά Λαζαρίδου, Βαΐα Παρούση, Ευθυμία Κυπριανίδου
Ασκούμενες δικηγόροι

Πρόλογος

Με στόχο την προστασία των αδύναμων μελών της οικογένειας, τις γυναίκες, τους ηλικιωμένους και τα παιδιά θεσμοθετήθηκε ο νόμος 3500/2006 από τον Έλληνα νομοθέτη, σε μία προσπάθεια να λειτουργήσουν αποτρεπτικά οι προβλεπόμενες αυστηρές ποινικές κυρώσεις των εγκλημάτων που τελούνται στο πλαίσιο της οικογένειας. Η επιλογή, ωστόσο, να είναι διατυπωμένες οι διατάξεις του με τρόπο ιδιαίτερα ευρύ, οδήγησε στην επιτρεπτή υπαγωγή σε αυτόν, όλων των περιπτώσεων βίας εντός της οικογένειας, με αποτέλεσμα να επικριθεί ήπια από την θεωρία, λόγω της υπέρμετρης διεύρυνσης του αξιολογίου¹.

Κατά την μελέτη του ως άνω νομοθετήματος, τα κύρια ζητήματα που ανακύπτουν αφορούν το πεδίο εφαρμογής του νόμου, κυρίως όσον αφορά την έννοια της οικογένειας, τον τρόπο άσκησης ποινικής δίωξης των αδικημάτων αυτών, σε συνδυασμό με τους ιδιαίτερους μηχανισμούς διαμεσολάβησης που προβλέπει ο νόμος, καθώς και την φύση των εγκλημάτων που θεσμοθετούνται. Αυτά είναι και τα κύρια σημεία που πρόκειται να αναλυθούν παρακάτω.

Πεδίο εφαρμογής του νόμου

Ο τίτλος του ανωτέρω νομοθετήματος αναφέρεται στον όρο «ενδοοικογενειακή βία» · οι διατάξεις δηλαδή αποβλέπουν στην αντιμετώπιση του διαχρονικού αυτού κοινωνικού φαινομένου. Αναγκαίο είναι, λοιπόν, προκειμένου να διευκρινιστεί το πεδίο εφαρμογής του νόμου, να γίνει κατανοητό το περιεχόμενο τόσο του όρου «ενδοοικογενειακή», όσο και του όρου «βία».

Ο όρος «οικογένεια»

Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, δηλαδή την έννοια της οικογένειας, αυτή αποτελεί τον κεντρικό άξονα γύρω από τον οποίο χτίζεται το πλέγμα των διατάξεων. Ήδη στο πρώτο άρθρο του νόμου, διατίθεται αυτοτελής ορισμός, πράγμα που σημαίνει ότι δεν χρειάζεται να ανατρέξει κανείς στις διατάξεις του Οικογενειακού Δικαίου και να «δανειστεί» από εκεί το περιεχόμενο του όρου. Ο νόμος είναι σαφής. Μάλιστα, είναι εμφανές ότι για την εφαρμογή του ν.3500/2006, η έννοια της οικογένειας είναι σίγουρα διευρυμένη, προσιδιάζοντας περισσότερο στην κοινωνική παρά στη νομική εκδοχή της². Σημειώνεται εδώ ότι η επιλογή αυτή επικρίθηκε σφόδρα, υπό τη σκέψη ότι οι

¹ Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., Η αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας στο ποινικό δίκαιο, σε Αφιέρωμα Μνήμης στη Γ. Κραββαρίτου, σ. 215

² Ζημιανίτης Δ., Ζητήματα από τη νομοθεσία για την ενδοοικογενειακή βία, διαθέσιμο στην Ποινική Δικαιοσύνη 2011

οικογενειακοί δεσμοί μεταξύ των προσώπων δεν ανταποκρίνονται πάντα σε δεδομένες και αυταπόδεικτες οικογενειακές σχέσεις, με το ουσιαστικό του όρου περιεχόμενο, έτσι ώστε οι πράξεις αυτές να υπάγονται στο αξιόποιο του ειδικού αυτού νόμου που μιλά για ενδοοικογενειακή βία.³

Στην αιτιολογική έκθεση του νόμου προβάλλεται ότι κρίθηκε σκόπιμο να προστατευθούν πρόσωπα μέχρι τον 4^ο βαθμό, μέχρι τον οποίο άλλωστε αναγνωρίζεται από το νόμο και το κληρονομικό εξ αδιαθέτου δικαίωμα. Κλιμακωτά, λοιπόν, μας παρουσιάζονται τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στην έννοια.

Πρώτα απ' όλα, οικογένεια θεωρούνται *οι σύζυγοι, οι γονείς και οι συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους*. Πρόκειται δηλαδή για τον στενό οικογενειακό κύκλο ενός προσώπου. Εδώ εμπίπτουν, μετά το άρθρ.3 παρ.1 Ν.4531/2018 και τα πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωσης⁴, καθώς πρόκειται για νομικό δεσμό αντίστοιχο του γάμου. Έπειτα, περιλαμβάνονται *συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τέταρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει οριστεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια*. Υπάρχει, όμως, εδώ η προϋπόθεση της συνοίκησης, για να εφαρμοστεί ο νόμος. Δεν αρκεί, δηλαδή, να υπάρχει ο συγγενικός δεσμός που περιγράφεται, αλλά θα πρέπει τα πρόσωπα αυτά να συνοικούν με τον δράστη.

Ακόμα, αξίζει να σημειωθεί ειδικά, πως οικογένεια, για τον σκοπό προστασίας του νόμου, θεωρείται και *η μόνιμη σύντροφος του άνδρα ή ο μόνιμος σύντροφος της*

γυναίκας και τα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών και πάλι με την προϋπόθεση της συνοίκησης.

Στο σημείο αυτό, κρίσιμο είναι να διευκρινιστεί ότι συνοίκηση υπάρχει όταν τα πρόσωπα μένουν στην ίδια οικία, και εάν πρόκειται για πολυκατοικία στο ίδιο διαμέρισμα⁵, ενώ χρονικά το στοιχείο αυτό πρέπει να συντρέχει, για να πληρούται ο όρος που θέτει ο νόμος, κατά το χρόνο που έλαβε χώρα η πράξη του δράστη, ενώ δεν ενδιαφέρει αν διεκόπη στη συνέχεια⁶. Πρόσωπα που δεν εμπίπτουν στην ως άνω έννοια του «συνοίκου», αν βιαιοπραγήσουν, αντιμετωπίζονται με τις κοινές διατάξεις.

Αξιοσημείωτο είναι πως, ίσως με τη διατύπωση αυτή του νόμου, εκτός του προστατευτικού πεδίου παραμένουν οι ομόφυλοι (μόνιμοι) σύντροφοι, αφού λόγος γίνεται για «σύντροφο της γυναίκας» και «σύντροφο του άνδρα». Δεδομένου, μάλιστα, ότι στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται ο γάμος μεταξύ των ομοφυλοφίλων, είναι πολύ πιθανό τα ζευγάρια αυτά να υπάγονται στο καθεστώς των «συντρόφων». Βέβαια, πλέον στο νόμο εμπίπτουν και τα πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωσης, το οποίο επιτρέπεται για τους ομοφυλόφιλους, και πάλι όμως η προστασία για την κοινωνική αυτή ομάδα είναι φανερά αποδυναμωμένη.

Τέλος, ο νόμος έχει εφαρμογή και στους τέως συζύγους, καθ' όλο το χρονικό διάστημα ολοκλήρωσης των οικογενειακών τους διαφορών και για πράξεις που πηγάζουν ακριβώς και μόνο από τις οικογενειακές διαφορές τους. Αυτονόητο είναι, για τη συνοχή του νόμου, ότι το ίδιο ισχύει και για τους τέως συντρόφους και για τα μέλη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί. Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, στο πεδίο εφαρμογής του νόμου εμπίπτουν και οι εν

³ Εισήγηση Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών κας Αλεξάνδρας Ανδρέου, Επιστημονική Εκδήλωση στο Αστυνομικό Μέγαρο Θεσσαλονίκης (12/01/2018), διαθέσιμη στο www.pprothess.gr

⁴ 1596/2019, Αρείου Πάγου, διαθέσιμη στο www.areiospagos.gr

⁵ 653/2017, Αρείου Πάγου, διαθέσιμη στο www.areiospagos.gr

⁶ 243/2019, Αρείου Πάγου, διαθέσιμη στο www.areiospagos.gr

διαστάσει σύζυγοι⁷, παρ' όλο που δεν αναφέρονται ρητά.

Ο όρος «βία»

Θα πρέπει, ακόμα, να διευκρινιστεί τι εννοεί ο νομοθέτης με τον όρο «βία» προκειμένου να οριοθετηθεί το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων. Η βία μπορεί να είναι είτε ενεργητική είτε παθητική⁸. Η ενεργητική βία αντιστοιχεί σε πράξεις και αναφέρεται στη σεξουαλική, σωματική και ψυχολογική βία, ενώ η παθητική σε παραλείψεις και αναφέρεται συνήθως στη σωματική ή ψυχολογική παραμέληση. Πιο συγκεκριμένα, στο νόμο τυποποιούνται ως αξιόποινες πράξεις πλημμελήματα αλλά και κακουργήματα.

Στα πλημμελήματα συναντάμε προσβολές της σωματικής ακεραιότητας, της προσωπικής ελευθερίας αλλά και της γενετήσιας αξιοπρέπειας. Μιλάμε δηλαδή για σωματικές βλάβες, ελαφριές και απλές και ειδικότερα για τέτοιες που στρέφονται κατά εγκύων, μελών της οικογένειας ανίκανων να αντισταθούν και αυτές που γίνονται ενώπιον ανηλίκων, σε μια προσπάθεια του νομοθέτη να προστατεύσει τα αδύναμα μέρη της οικογενειακής σχέσης, όπως είναι οι έγκυες γυναίκες, οι ηλικιωμένοι, τα παιδιά. Ακόμα, βλέπουμε τα πλημμελήματα της παράνομης απειλής και της παράνομης βίας, καθώς και όλο το φάσμα των πλημμελημάτων που προσβάλλουν τη γενετήσια αξιοπρέπεια όπως η σεξουαλική παρενόχληση, η έκθεση σε πορνογραφικό υλικό κ.ο.κ.

Από την άλλη, τα κακουργήματα που ο ίδιος ο νόμος τυποποιεί είναι η βαριά σωματική βλάβη, τα βασανιστήρια, ο βιασμός και η κατάχρηση σε ασέλγεια εντός γάμου. Βέβαια, στο άρθρο 1 παρ.1 ρητά αναφέρει πως ως ενδοοικογενειακή βία θεωρείται και η πράξη του 299 και του 311 ΠΚ που τελείται στο πλαίσιο της οικογένειας, λόγος δηλαδή γίνεται για την

ανθρωποκτονία και την επικίνδυνη σωματική βλάβη.

Συνδυάζοντας, λοιπόν, τον ορισμό της «οικογένειας» με αυτόν της «βίας» που δίνει ο νομοθέτης, προκύπτει το πεδίο εφαρμογής αυτού του ειδικού ποινικού νόμου. Εν κατακλείδι, παρατηρούμε πως είναι ιδιαιτέρως ευρύ το φάσμα των περιπτώσεων που εμπίπτουν σε αυτόν, σε μια προσπάθεια του νομοθέτη να καλύψει την συνταγματική του υποχρέωση για αυξημένη προστασία της οικογένειας, της παιδικής ηλικίας (άρ. 21 Σ) αλλά και εν γένει της αξίας του ανθρώπου (άρ. 2 Σ).

Ειδικότερες διατάξεις - χαρακτηριστικά εγκλημάτων

Ο νόμος 3500/2006 για την ενδοοικογενειακή βία, θεσπίζει ορισμένα μη γνήσια, ιδιαίτερα εγκλήματα. Ο ανωτέρω χαρακτηρισμός των αξιόποινων αυτών πράξεων οφείλεται στο γεγονός ότι οι διατάξεις αυτές δεν θεμελιώνουν, αλλά επαυξάνουν το αξιόποينو μιας ήδη τιμωρούμενης συμπεριφοράς, όπως αυτή περιγράφεται στα άρθρα του ΠΚ. Μάλιστα, τα εγκλήματα είναι ιδιαίτερα, αφού για να στοιχειοθετηθούν θα πρέπει ο δράστης να έχει ορισμένα χαρακτηριστικά.⁹ Έτσι, τα εγκλήματα αυτά, αποτελούν διακεκριμένες μορφές βασικών εγκλημάτων που περιγράφονται στον Ποινικό Κώδικα αφού περιλαμβάνουν επιβαρυντικές περιστάσεις που αυξάνουν τα όρια ποινής.

Πιο συγκεκριμένα και χρησιμοποιώντας, για να γίνει η ανάλυση αυτή, ως παράδειγμα-αναφορά το άρθρο 6 του νόμου, όταν στο πλαίσιο της οικογένειας, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 του ίδιου νομοθετήματος, προκαλείται σε πρόσωπο-μέλος αυτής σωματική βλάβη με τα χαρακτηριστικά του άρθρου 308 εδ. α' ΠΚ, ή ακόμη και εντελώς ελαφρά σωματική

⁷ 565/2020, Αρείου Πάγου, διαθέσιμη στο www.areiospagos.gr

⁸ Εισήγηση Αντεισαγγελέα Πρωτοδικών κας Αλεξάνδρας Ανδρέου, **ό.π.**

⁹ Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., Εγκλήματα κατά προσωπικών αγαθών, Νομική Βιβλιοθήκη, 2016, σ. 156.

βλάβη όπως αυτή περιγράφεται στο εδ. β' του ίδιου άρθρου ενώ αυτή οφείλεται σε διαρκή συμπεριφορά του δράστη, τότε το πλαίσιο της απειλούμενης ποινής διαμορφώνεται ανοδικά και φτάνει το ένα έως πέντε χρόνια φυλάκισης. Επιπλέον, η επικίνδυνη, η βαριά και η βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη τιμωρούνται, όταν τελούνται στο πλαίσιο της οικογένειας με ποινές αυξημένες, δηλαδή, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, με κάθειρξη μέχρι δέκα έτη και με κάθειρξη αντίστοιχα.

Στα θέματα συρροής μεταξύ των διατάξεων αυτών δεν δημιουργούνται ιδιαίτερα προβλήματα: η διακεκριμένη περίπτωση συρρέει φαινομενικά, κατ' ιδέα με το βασικό έγκλημα. Αυτό γιατί στην πραγματικότητα τελείται ένα έγκλημα, μία εγκληματική μονάδα, με μία πράξη του δράστη, τυγχάνουν όμως εφαρμογής περισσότερες διατάξεις που τιμωρούν την αυτή συμπεριφορά.¹⁰ Κατά την αρχή της ειδικότητας, το βασικό έγκλημα απωθείται και εφαρμόζεται μόνο η ειδική διάταξη του νόμου 3500/2006.¹¹

Φυσικά, στις επόμενες παραγράφους του άρθρου 6 του νόμου 3500/2006 θεσπίζονται κάποιες ακόμα διακεκριμένες μορφές εγκλημάτων, οι οποίες αφορούν σωματικές βλάβες σε βάρος εγκύων, ή προσώπων ανικάνων να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Ιδιαίτερα επιβαρυντική περίπτωση θεωρείται το γεγονός ότι η πράξη τελέστηκε ενώπιον ανηλίκου. Εδώ όμως, μπορεί κανείς να εντοπίσει ένα νομοθετικό σφάλμα. Η συγκεκριμένη περίπτωση θεωρείται επιβαρυντική γιατί το έγκλημα στρέφεται τόσο κατά του προσώπου που τραυματίζει άμεσα ο δράστης, όσο και κατά του ανηλίκου, ο οποίος ψυχικά ταλανίζεται. Ωστόσο, η ποινή που προβλέπεται είναι ίδια, με αυτή της βασικής μορφής του εγκλήματος που περιγράφεται στην παράγραφο 1 του ίδιου

άρθρου. Δεν μπορεί κανείς παρά να υποθέσει πως πρόκειται για εκ παραδρομής παράλειψη του νομοθέτη να υιοθετήσει ένα αυστηρότερο πλαίσιο ποινής.¹²

Τελευταία περίπτωση του άρθρου 6 του νόμου 3500/2006 είναι αυτή της απλής ή ελαφράς σωματικής βλάβης η οποία τελείται με χρήση βασανιστηρίων. Τότε επιβάλλεται ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης, ενώ αν το θύμα είναι ανήλικο επιβάλλεται ποινή καθειρξεως τουλάχιστον δέκα ετών.

Αντίστοιχα, σημειώνεται πως στα άρθρα 7 και 9 του νόμου 3500/2006 τυποποιούνται εγκλήματα τα οποία αφορούν την παράνομη βία, την απειλή και την προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας εντός του πλαισίου της οικογένειας. Ακολουθώντας το πνεύμα του νόμου, πρόκειται για ειδικές διατάξεις σε σχέση με τα γενικά εγκλήματα που περιλαμβάνονται στον ΠΚ. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα να γίνεται και πάλι λόγος για φαινομενική συρροή μεταξύ των διατάξεων αυτών και, μετά από εφαρμογή της αρχής της ειδικότητας, να εφαρμόζονται τελικά οι ειδικότερες διατάξεις του ν. 3500/2006.

Δικονομικά Ζητήματα

Στο πέμπτο κεφάλαιο του νόμου περιλαμβάνονται ορισμένες δικονομικές διατάξεις. Σχετικά με το ζήτημα της ποινικής δίωξης το άρθρο 17 παρ. 1, ορίζει ότι η δίωξη είναι αυτεπάγγελτη για τα εγκλήματα των άρθρων 6, 7, 9 και 10. Γι' αυτές λοιπόν τις αξιόποινες πράξεις αρκεί η καταγγελία (μήνυση) από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο εκτός από τον αμέσως παθόντα ή τον αδικηθέντα.¹³ Η επιλογή αυτή του νομοθέτη αντανakλά τους σκοπούς ολόκληρου του νομοθετήματος, καθώς δίνει ευρεία δυνατότητα στον αρμόδιο Εισαγγελέα να λάβει γνώση για τις αξιόποινες πράξεις και να θέσει σε

¹⁰ Μανωλεδάκης Ι., Ποινικό Δίκαιο, 11Σάκκουλας, 2005, σ. 287-288.

¹¹ 586/2020, Αρείου Πάγου, Διαθέσιμη στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα ΝΟΜΟΣ

¹² Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., *ό.π.*, σ. 139-140.

¹³ Παπαδαμάκης Α., Ποινική Δικονομία, Σάκκουλα, 2019, σ. 247-248

λειτουργία τον μηχανισμό καταστολής τους. Με αυτό τον τρόπο ενισχύεται η προστασία των θυμάτων και ολόκληρης της οικογένειας.

Ωστόσο, στην αυτεπάγγελτη δίωξη δεν περιλαμβάνεται το έγκλημα του άρθρου 8 του ν. 3500/2006. Γίνεται λοιπόν αντιληπτό, ότι ο βιασμός και η κατάχρηση σε ασέλγεια που περιλαμβάνονται στο προαναφερθέν άρθρο, διώκονται κατ' έγκληση. Η διάταξη αυτή έρχεται σε αρμονία με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα σχετικά με τα εγκλήματα που θίγουν το έννομο αγαθό της γενετήσιας ελευθερίας, καθώς πρόκειται για ευαίσθητες πληροφορίες, που συχνά το θύμα δεν επιθυμεί να μοιραστεί. Ακόμα και στην περίπτωση του βιασμού, μπορεί αρχικά η δίωξη να είναι αυτεπάγγελτη, όμως σε περίπτωση που το θύμα δηλώσει ότι, από την δημοσιότητα της ποινικής δίωξης, θα υποστεί σοβαρό ψυχικό τραυματισμό, τότε μπορεί να παύσει η ποινική δίωξη.¹⁴ Βέβαια με τον νόμο 4855/2021 και τις αλλαγές που έφερε στον Ποινικό Κώδικα, η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας στον χώρο της εργασίας καθώς και όταν στρέφεται σε ανηλίκους διώκεται πλέον αυτεπάγγελα. Βασική αιτία αυτών των αλλαγών, είναι η έξαρση των φαινομένων και η προσπάθεια της πολιτείας για την πρόληψή τους.

Στη συνέχεια, η παράγραφος 2 του άρθρου 17, ορίζει ότι σε περίπτωση αυτόφωρου πλημμελήματος του νόμου για την ενδοοικογενειακή βία (σωματικής βλάβης, απειλής, παράνομης βίας), πρέπει να ακολουθείται ως κανόνας η αυτόφωρη διαδικασία των άρθρων 417 επ. του ΚΠΔ. Αυτό διότι μόνο έτσι μπορούν να παραμείνουν ακέραια τα αποδεικτικά μέσα,

αλλά και να επιτευχθεί η άμεση προστασία των θυμάτων.¹⁵

Με το ν. 3500/2006 εισήχθη ο θεσμός της ποινικής διαμεσολάβησης, στο τέταρτο κεφάλαιο του νόμου, στα άρθρα 11-14, με σκοπό την συμμόρφωση της χώρας στην απόφαση-πλαίσιο της 15^{ης} Μαρτίου 2001 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.¹⁶ Ειδικότερα, το άρθρο 10 της Οδηγίας προωθεί την ποινική διαμεσολάβηση, με σκοπό την επιτάχυνση τόσο της απονομής της δικαιοσύνης όσο και της ικανοποίησης του θύματος.¹⁷ Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 3500/2006, η ποινική διαμεσολάβηση μπορεί να εφαρμοστεί μόνο για αξιόποινες πράξεις πλημμεληματικού χαρακτήρα και με την παράλληλη συνδρομή δύο προϋποθέσεων: α) της ανεπιφύλακτης δήλωσης του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η πράξη και β) της συναίνεσης του θύματος. Το άρθρο 12 του νόμου δίνει οδηγίες όσον αφορά τα στάδια στα οποία δύναται να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός της ποινικής διαμεσολάβησης, είτε δηλαδή σε περίπτωση αυτόφωρης διαδικασίας (παρ. 1) είτε κατά την προκαταρκτική εξέταση (παρ. 2). Πρώτα, λοιπόν, ο Εισαγγελέας οφείλει να διερευνήσει τη δυνατότητα εφαρμογής της διαμεσολάβησης, καθώς αυτή ανάγεται από τον νόμο σε ειδική δικονομική προϋπόθεση, για την έγκυρη άσκηση της προβλεπόμενης ποινικής δίωξης, όπως αναφέρει και η απόφαση του Αρείου Πάγου 496/2019.¹⁸ Παράλληλα, η ίδια απόφαση συμπληρώνει ότι σε περίπτωση που δεν τηρηθεί αυτή η διαδικασία, δεν μπορεί να ασκηθεί ποινική δίωξη και η τυχόν ασκηθείσα πάσχει από απόλυτη ακυρότητα σύμφωνα με το 171 παρ. 1 β ΚΠΔ.¹⁹

¹⁴ Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., *ό.π.*, σ.218

¹⁵ Εγκύκλιος 12/2021, σ. 5, διαθέσιμη στο www.eisap.gr

¹⁶ Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες, Διαθέσιμη στο www.op.europa.eu

¹⁷ Αιτιολογική Έκθεση Ν. 3500/2006, σ. 4, Διαθέσιμη στο www.hellenicparliament.gr

¹⁸ 497/2019, Αρείου Πάγου, Διαθέσιμη στο www.areiospagos.gr

¹⁹ 497/2019, Αρείου Πάγου, *ό.π.*

Τέλος, τα άρθρα 13 και 14 του Ν. 3500/2006 αναφέρονται αντίστοιχα στις ποινικές και αστικές συνέπειες της ποινικής διαμεσολάβησης. Σχετικά με τις ποινικές συνέπειες, το έγγραφο διαμεσολάβησης κρατείται σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας έως το χρόνο παραγραφής του εγκλήματος (άρ. 13 παρ 1). Έπειτα, σε περίπτωση συμμόρφωσης με τους όρους που έχουν συμφωνηθεί για χρονικό διάστημα τριών ετών, επέρχεται ολοκλήρωση της διαδικασίας και εξαλείφεται η ποινική αξίωση της πολιτείας (άρ. 13 παρ. 2), ενώ αν υπάρξει υπαίτια παράβαση των όρων, πάυει η ειδική αυτή διαδικασία, ο Εισαγγελέας ανασύρει την δικογραφία από το αρχείο και συνεχίζει την ποινική δίωξη με βάση τις οικείες διατάξεις του ΚΠΔ (άρ. 13 παρ. 3). Σχετικά με τις αστικές συνέπειες, η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης ισχύει ως συμβιβασμός ως προς τις χρηματικές αξιώσεις από το έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, ενώ επίσης, δεν εμποδίζεται η άσκηση αγωγής διαζυγίου και η λύση του γάμου (άρ. 14 παρ.1). Βέβαια, όπως ορίζει η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 14 σε περίπτωση που δεν υπάρχει συμμόρφωση εντός τριετίας από την αρχειοθέτηση της συμμόρφωσης, το θύμα μπορεί να ζητήσει ανατροπή της συμφωνίας ως προς τις

χρηματικές αξιώσεις, οι οποίες αναβιώνουν. Αυτό έχει σημασία σε περίπτωση που οι αξιώσεις του παθόντος ήταν μεγαλύτερες από όσες καλύφθηκαν με την συμφωνία.²⁰

Επίλογος

Κατόπιν της ανωτέρω ενδελεχούς ανάλυσης, αντιλαμβάνεται κανείς ότι, παρά τις ορισμένες αστοχίες του, ο νόμος για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί σημαντικό εργαλείο αλλά και όπλο του μηχανισμού της ποινικής καταστολής. Ιδίως τώρα, σε μια εποχή με έντονα κοινωνικά προβλήματα, που το φαινόμενο αυτό γνωρίζει έξαρση, όμως επίσης σε μια εποχή που τα θύματα της βίας, σιγά σιγά αντιλαμβάνονται πως τυγχάνουν της αλληλεγγύης και της στήριξης του κοινωνικού συνόλου και υψώνουν τη φωνή τους, η γνώση πως υπάρχει ένα νομοθέτημα που αντιμετωπίζει με μεγάλη αυστηρότητα τους κακοποιούς τους, είναι υψίστης σημασίας. Αποτελεί ευχή, ο νόμος αυτός να μη χρήζει εφαρμογής, ελπίζοντας ότι δε θα υπάρχουν τέτοιες κακοποιητικές συμπεριφορές στο πλαίσιο της οικογένειας, που είναι ένας θεσμός, ο οποίος θα πρέπει να προσφέρει ασφάλεια και ευημερία.

²⁰ Αιτιολογική Έκθεση Ν. 3500/2006, **ό.π.**